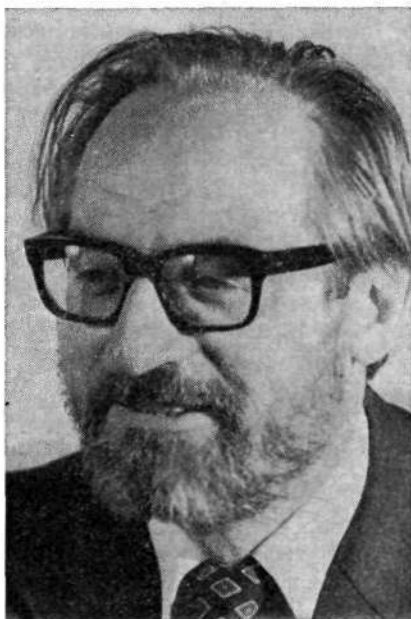

Tone
Pavček

Pesmi

Iz zbirke Dediščina,
ki izide ta mesec
pri Državni založbi

- PESMI To je pesem o Špančkovi Ani.
O ANI Moji mami.
O gruntarski dekli z ljubeznijo.
I O njenem vandranju in žeji po zemlji
in o njenem odhodu v nebo.

Rojenice z dolenskih gričev
so ji odmerile hud zaklad:
vanjo so položile glad,
ki ji teló je in dušo bičal.

V dlan so ji dale žulj,
v prsi nemirno ptico,
da je šla po ljubezen in kruh
skoz življenja žalostno veselico

od njive do dnine,
od jutra pa do noči.
Zdaj drsi med spomine
sredi prednikov v večnosti.

Ko je prišel njen čas,
je povezala culo
in kakor v nebo od nas
se sprehodila v minulo,

da bi ostala med šmarnico,
med travami, kamni, med nami.
Kot gospodarica z ljubeznijo.
Kot pesem o Špančkovi Ani.

- II. Nič ne vem, kdaj so, če so,
a takó pravijo, da so zares
pomrli vsi moji,
vsi v naši družini.
Ostala sem sama,
pa me daje srce
in me noge bolé,
da ne morem za njimi.

Pa bom vstala,
ne bom poležavala,
culo povézala
in bom odšla
svoje iskat.

Ne véžite rute mi,
ne glejte za mano,
a tiho zapojte mi
tihceno
pesmico tisto
za Ano.

- III. S hriba si šla
bosa in v sami srajci
doli v dolino
svoje iskat.

Pa so te klicali znanci,
pa so te ustavljali
vsi, ki so šli mimo,

in spraševali
 tisoč reči.
 Kje imaš plave oči?
 Kje imaš mehke dlani?
 Kje imaš rožnata lica?
 Kje imaš sina?

Ti pa si dalje šla,
 jagode molka prebirala
 in si si mislila:
 Kar je bilo, je biló,
 vse je davnina, daljina,
 in sinja sinjina, sin.

Vanjo utonila bom.
 Konec je dnin.
 Grem po svoj lon.

IV. Na pragu gostje kasni
 jemljejo slovo.
 Rôke v črn predpasnik
 padejo same
 in že je noč.

Z neba se spušča modrina
 rajnici k nogàm.
 Zvon mirno, dogovorjeno naznanja,
 da so odprta vrata v hram
 večnega mirovanja.

IZ SLOVENSKIH Samo to pesem imam,
 PESMI samo to pesem imam,
 temna po meni grebe,
Prva a nimam več tebe.

Ti si se v nič razdal,
 ti si se razdejal
 za druge, za ljubo, zame,
 zase izbral temò jame

in to slovensko smrt.
Zdaj te mrtvega nosim
na rôkah in vate zazrt
vse dobre bogove prosim

ne milosti, a da bo mimo
ta čas-nečas,
da na počitek rimo
najdem še jaz.

Tretja Pozno je, Pozno.
Po smrti diši.
Neustavljivo. Grozno.
Korak in si v nji.

Po smrti diši
pod našim nebom
in srce zvoni
kar naprej za pogrebom.

Po smrti diši.
Si ti? Je tvoj bližnji?
Vseeno. V vrsti smo vsi.
In ne ubežiš ji.

Vsi smo kakor iz iste
majhne zakotne vasi.
Slovenske. Nečiste.
Po smrti diši.

Peta Tudi tebe lahko zadene
iz jasnega.
Videl sem te, kako si skrivaj
pogledoval sina,
kako sta silila vate
strah in tišina
od bogvekod,
iz nekega temnega dnà.

Tudi tebe lahko zadene
iz jasnega.
In potlej postanemo
kakor ena družina.
Svetu vse bolj zastrti,
v sebi vse bolj polnost
in bolečina.

Tedaj ne bomo več
ne beli ne črni
ne rdeči ne beli,
a vsi, kakor se reče, naši,
mejaši večnosti,
za rano večji, z rano zaznamovani.

Bomo. S trpko brljivko v sebi,
da se vidi temà,
da se vidi sesipanje zemlje,
črn trak prek srca
in bela roka smrti
pred nami.

Zadnja Kako Slovenci lepo umiramo,
vztrajno in ne ravno počasi,
iskalci popolnosti scagamo, shiramo,
še preden se stečejo naši časi.

A tudi umiramo tako po slovensko:
z vrvjo, v vodi, s strupom in s plinom,
zmeraj nekako slovesno in hudo resno,
kot bi šlo za boga ali za domovino.

Nekoč, morda kmalu, pomremo do zadnjega.
In potem, še preden zgnijemo v jami,
dajo nova imena vsemu na tem koščku sveta,
a smrt poimenujejo z nami . . .